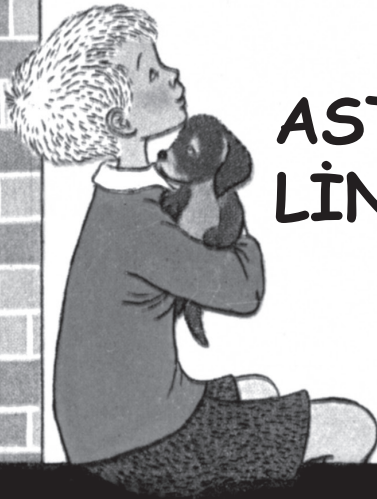

Astrid Lindgren

Damda yařayan Karlson

**ASTRID
LINDQREN**

**DAMDA YAŞAYAN
KARLSON**

Damda yaşıyan Karlson

Stokholm şəhərinin ən adi küçəsinin ən adi sevində Svanteson soyadlı çox adi bir İsveç ailəsi yaşayırdı. Bu ailə ən adi atadan, ən adi anadan və onların ən adi üç uşağından – Bosse, Betan və Balacadan ibarət idi.

Balaca həmişə deyirdi:

– Mən heç də ən adi balaca deyiləm.

Ancaq bunu o, əlbəttə, düz demirdi. Axı yer üzündə o qədər yeddiyaşlı, göygöz oğlan var ki! Onların da qulaqları kirli, şalvarlarının dizi cırıq olur. Ona görə də heç şübhəniliz olmasın: Balaca ən adi oğlan idi.

Bossenin on beş yaşı var, o, futbol qapısında durmağı, məktəbdə yazı taxtası qarşısında durmaqdan çox-çox üstün tutur, deməli, o da adi oğlandır.

Betanın on dörd yaşı var, onun da hörükləri başqa adi qızların hörüklərinə bənzəyir.

Bu evdə yalnız bircə qeyri-adi bir məxluq var ki, bu da damda yaşayan Karlsondur. Bəli, o, damda yaşayır, elə bu cəhətin özü qeyri-adidir. Bəlkə o biri şəhərlərdə vəziyyət başqa cürdür, lakin Stokholmda kiminsə damda yaşadığını görməyib. İndi təsəvvür edin ki, Karlson damda yaşayır, özü də məxsusi, xudmani bir evdə.

Karlson balacaboy, bir qədər özündənrazi, tosqun adamdır, üstəlik, hələ uça da bilir. Əlbəttə, təyyarə və vertolyotda hamı uça bilər, Karlson isə təsəvvür edin ki, özü uçur. Qarnındakı düyməni basan kimi kürəyindəki məzəli mühərrik işə düşür. Mühərrik işə düşənə kimi Karlson hərəkətsiz durur, mühərrik var gücü ilə işləməyə başlayanda Karlson havaya qalxıb uçur, özü də uça-uça ehmalca yellənir. Bu vaxt o, özünü elə dartır ki, elə bil direktordur, ancaq bilmirəm kürəyi propellerli direktor olur, ya yox.

Damdakı kiçikcik evində Karlson çox rahat yaşayır. Axşamlar o, artırmada əyləşib dəmi çəkir və

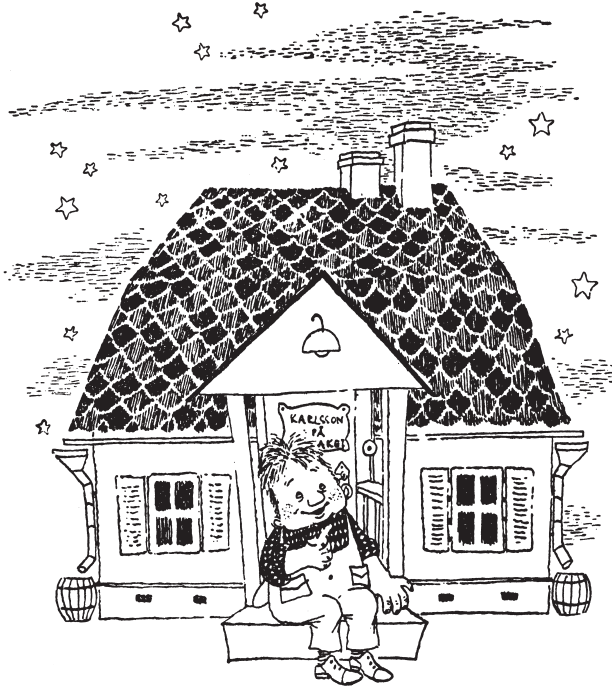
ulduzları seyr edir. Damdan ulduzlar daha aydın görünür, pəncərədən heç vaxt belə gözəl mənzərə ola bilməz, ona görə də damda yaşayanların sayının azlığına ancaq təəccüb qalırsan. Görünür, damda yaşamaq başqalarının ağına gəlmir. Axı onlar Karlsonun damdakı evindən xəbərsizdirlər, axı bu ev iri bacanın dalındadır, ötəri baxanda görünmür. Bir də damdakı kiçik ev, yaşlı adamların diqqətini heç cəlb edər?! Lap bu ev ayaqlarına da ilişsə, əhəmiyyət verməz, keçib gedərlər.

Bir dəfə bir bacatəmizləyən qəflətən Karlsonun evini gördü. O, təəccüblə öz-özünə dedi:

– Qəribədir... Bu, evdir belə? Ola bilməz! Damda da ev olar?.. Bu ev damda nə gəzir?

Sonra bacatəmizləyən bacaya girdi, ev də bütübütün yadından çıxdı, bir daha bu evi xatırlamadı.

Balaca Karlsonla tanış olmağına çox sevindi. Çünki Karlson uçub gələndə məzəli hadisələr baş verirdi. Karlson özü də, deyəsən, Balaca ilə tanışlıqdan razı idi. Hər nə deyirsən də, ancaq heç kəsin xəbəri olmayan kiçik bir evdə tək-tənha yaşamaq o qədər də ürəkaçan iş deyil. Axı yanından uçub keçərkən sənə “Karlson, salam!” deyəcək bir adamın yoxsa, bu ancaq sənə kədər gətirə bilər.

Onların tanışlığı uğursuz bir gündə baş verdi. Həmin gün Balaca evin sonbeşiyi olduğunu hiss etməmişdi. Sonbeşik olmaq bilirsiniz necə gözəldir? Axı ailə üzvlərinin ən kiçiyini – sonbeşiyi ailənin bütün üzvləri sevir, hərə onu bir cür əzizləyir. Həmin gün isə hər şey əksinə oldu. Şalvarını ilişdirib cırdığı üçün anası onu danladı, Betan üstünə çıxırdı ki, burnunu sil! Məktəbdən gec qayıtdığına görə atasının ona acığı tutdu və dedi:

– Küçələrdə veyllənersən?!

“Küçələrdə veyllənirsən” demək asandır. Axı ata hardan biləydi ki, Balaca məktəbdən qayıdanda küçədə bir küçüyə rast gəlib bu gözəl küçük Balacanı imsiləyib, elə sevinclə quyuğunu bulaırdı ki, elə bil deyirdi: “Məni özünlə apar”.

Əgər bu, Balacanın özündən asılı olsa idi, küçüyün arzusunu o dəqiqə yerinə yetirərdi. Ancaq bədbəxtlikdən nə anası, nə də atası evdə küçük saxlamağa razılıq vermirdilər. Elə bu vaxt tindən bir qadın burulub çıxırdı:

– Riki! Riki! Bura gəl! – Balaca da başa düşdü ki, bu küçük heç bir vaxt onunku ola bilməz.

Balaca incik-incik dedi:

– Görünür, mən bütün ömrümü beləcə küçük həsrətilə keçirəcəyəm. Ana, bax, atam sənindir, Bosse və Betan da sənindir. Mənim isə heç kimim yoxdur, kimsəsizəm!..

Ana dedi:

– Mənim Balacam, biz elə hamımız sənirik də!

– Bilmirəm... – Bu sözü Balaca çox kədərlə dedi, çünki ona birdən-birə elə gəldi ki, doğrudan da, yer üzündə heç kəsi və heç nəyi yoxdur.

Onu da deyim ki, Balacanın öz otağı var idi, oğlan otağına çəkildi.

Aydın bir yaz axşamı idi, pəncərələr açıq idi, ağ pərdələrə meh dəydikcə yellənir, elə bil mavi

yaz səmasına səpələnmiş solğun ulduzları salamlayırdı. Balaca pəncərəyə dirsəklənib baxmağa başladı. Bu gün rast gəldiyi o gözəl kiçük yadırdan çıxmırdı. Bəlkə də bu kiçük indi mətbəxdə səbətənin içində xumarlanırdı. Balaca yox, başqa bir oğlan isə onun yanındaca yerdə oturub tük-lü başını sığallayır, deyirdi: “Riki, sən nə gözəl kiçüksən!”

Balaca köksünü ötürdü. Elə bu vaxt o, bir vızılı eşitdi. Səs get-gedə gücləndi, birdən qərribə bir mənzərə gördü: pəncərənin qarşısından kök bir kişi uçurdu. Bu, damda yaşayan Karlson idi. Onda Balaca hələ Karlsonu tanımırdı.

Karlson Balacanı diqqətlə süzdü, uçub getdi. O, göyə qalxdı, damın üstündə balaca bir dairə vurdu, bacanın başına dolanıb geriyyə – pəncərəyə tərəf qayıtdı. Sonra o, sürətini artırdı, Balacanın qarşısından əsl təyyarə kimi şütüyüb keçdi. Sonra ikinci dövrəni vurdu. Sonra üçüncü dövrəni.

Balaca dinməz-söyləməz durub baxır, işin axırını gözləyirdi. Onun həyəcədən nəfəsi tutulmuşdu, tükləri biz-biz olmuşdu, axı balaca, gonbul kişilərin pəncərəyə qarşısından uçması qeyri-adi hadisə idi.

Bu vaxt kişi sürətini azaltdı, pəncərəyə yaxın gəlib dedi: